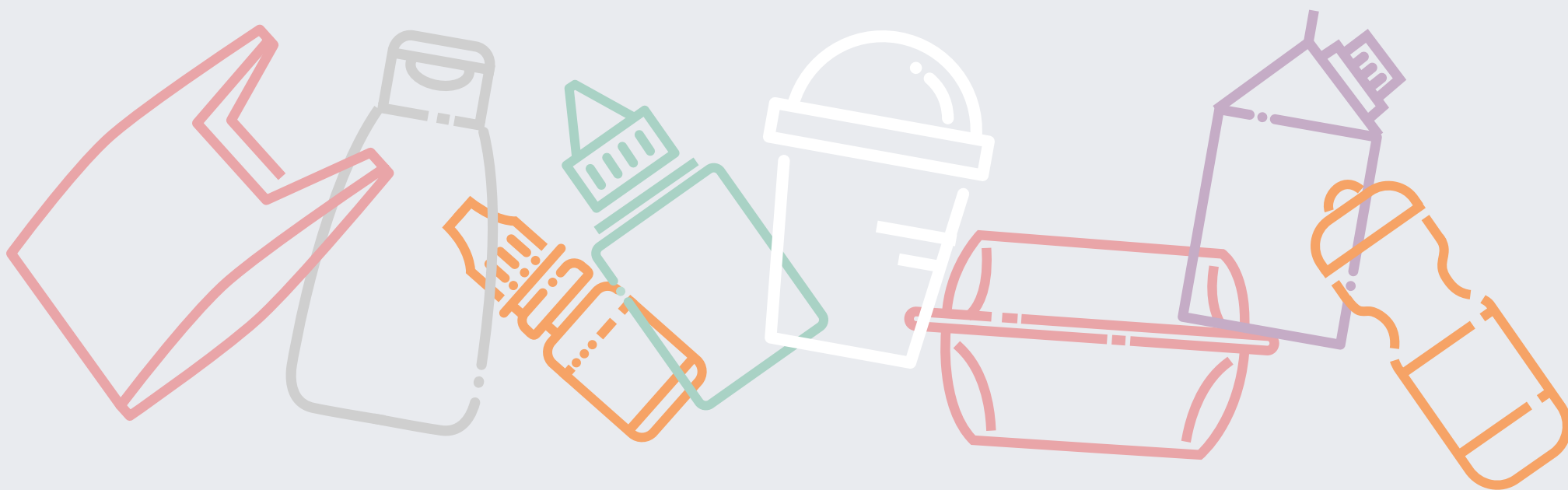

RAPORT

OPAKOWANIA NADMIERNE I PROBLEMATYCZNE

1 WSTĘP

Polski Pakt Plastikowy to platforma łącząca firmy i organizacje mające na celu zamknięcie obiegu opakowań plastikowych w Polsce.

To unikalne wielostronne partnerstwo jest częścią sieci Paktów Plastikowych, koordynowanych przez Fundację Ellen MacArthur. Działania Paktu skupione są wokół trzech obszarów:

- ograniczanie użycia tworzyw sztucznych,
- innowacje,
- zamykanie obiegu.

Polski Pakt Plastikowy opracował 6 celów strategicznych, stworzonych zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami i założeniami gospodarki obiegu zamkniętego, do realizacji których członkowie Paktu dążą do końca 2025 roku.

CELE POLSKIEGO PAKTU PLASTIKOWEGO

1. Identyfikacja i eliminacja wskazanych opakowań nadmiernych i problematycznych z tworzyw sztucznych poprzez przeprojektowanie, innowacje i alternatywne modele dostawy

2. Dążenie do zmniejszenia o 30% użycia pierwotnych tworzyw sztucznych w opakowaniach wprowadzanych na rynek

3. 100% opakowań z tworzyw sztucznych na polskim rynku nadaje się do ponownego wykorzystania lub recyklingu

4. Dążenie do zwiększenia udziału surowców wtórnych w opakowaniach z tworzyw sztucznych do poziomu 25%

5. Efektywne wsparcie systemu zbiórki i recyklingu opakowań, aby osiągnąć poziom recyklingu w wysokości co najmniej 55% na polskim rynku

6. Podniesienie jakości i efektywności edukacji konsumentów w zakresie segregacji, recyklingu, ponownego wykorzystania i ograniczenia zużycia opakowań

GENEZA RAPORTU – PLASTIKOWY PROBLEM

Opakowania z tworzyw sztucznych pełnią użyteczną rolę w gospodarce. Bez wątpienia wskazać można wiele korzyści, przemawiających za ich stosowaniem – niska masa, bardzo dobre właściwości ochronne żywności i zapobieganie jej marnowaniu oraz stosunkowo niskie koszty. Niestety, skupiając się na zaletach opakowań plastikowych, zapomnieliśmy o zagrożeniach, które są związane z ich nadmiernym i krótkotrwałym użyciem, nieuwzględniającym całego cyklu życia. Prognozy wskazują, że do 2040 ilość produkowanych na świecie tworzyw sztucznych ma się podwoić, a ilość odpadów plastikowych trafiających do oceanów – potroić.¹ W obecnym dysfunkcyjnym systemie, zamknięcie obiegu tworzyw sztucznych nie jest możliwe.

Hierarchia postępowania z odpadami wprowadzona do porządku prawnego poprzez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów wskazuje jasno - **nadrzędnym sposobem postępowania z odpadami jest zapobieganie ich powstawaniu. Chcąc zamknąć obieg opakowań z tworzyw sztucznych, konieczne jest zmniejszenie ilości wprowadzanych do obrotu tworzyw sztucznych oraz eliminacja opakowań nadmiernych i problematycznych.**

Członkowie Polskiego Paktu Plastikowego podejmują to wyzwanie.

¹ *Breaking the Plastic Wave: A Comprehensive Assessment of Pathways Towards Stopping Ocean Plastic Pollution*, 2020, PEW Charitable Trusts and SystemIQ

O RAPORCIE

Raport jest pierwszym efektem działań grupy roboczej Polskiego Paktu Plastikowego, powołanej na rzecz realizacji 1 celu strategicznego Paktu:

Identyfikacja i eliminacja wskazanych opakowań nadmiernych i problematycznych z tworzyw sztucznych poprzez przeprojektowanie, innowacje i alternatywne modele dostawy.

Mając na uwadze koncepcję gospodarki obiegu zamkniętego oraz hierarchię postępowania z odpadami, zadania dotyczące eliminacji odpadów zostały zaadresowane przez Pakt w pierwszej kolejności oraz traktowane są jako priorytetowe. Zidentyfikowana lista opakowań nadmiernych i problematycznych wraz z horyzontem czasowym ich eliminacji jest pierwszym krokiem Paktu w tym kierunku.

Niniejszy raport jest pierwszym opracowaniem tematycznym publikowanych przez Polski Pakt Plastikowy. W nadchodzących miesiącach planowane są kolejne publikacje dotyczące zagadnień związanych z celami strategicznymi Paktu, które pozwolą na budowanie świadomości i promocję najlepszych praktyk oraz wskażą nowe rozwiązania związane z zamykaniem obiegu opakowań z tworzyw sztucznych w Polsce.

Wszystkie Pakty Plastikowe koordynowane przez Fundację Ellen MacArthur kierują się w swoich działaniach spójną wizją gospodarowania tworzywami sztucznymi w obiegu zamkniętym, zobowiązując się do wspólnej realizacji celów. Zarówno metodyka jak i stosowane przez Polski Pakt Plastikowy definicje są jednakowe dla wszystkich Paktów w sieci.

DOROTA ŻMUDZIŃSKA

EKSPERTKA DS. GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM I GOSPODARKI ODPADAMI,
SEKRETARIAT POLSKIEGO PAKTU PLASTIKOWEGO

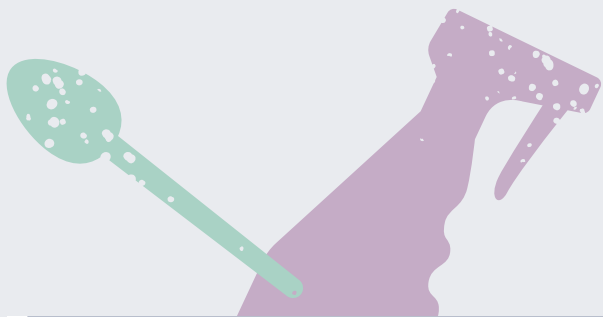

Niewłaściwe i nadmierne wykorzystanie tworzyw sztucznych, idące w parze z nieefektywnym zagospodarowaniem powstałych z nich odpadów to jedno z największych wyzwań stojących dziś na drodze do zamknięcia obiegu opakowań plastikowych. W obliczu postępującego zanieczyszczenia środowiska tworzywami sztucznymi, scenariusz business as usual nie pozwoli na realizację założonych celów- potrzebujemy fundamentalnych zmian systemowych i odwagi we wdrażaniu nowych rozwiązań.

Raport Opakowania Nadmierne i Problematyczne kwestionuje status quo, wskazując obszary wymagające podjęcia natychmiastowych działań przez wszystkich uczestników łańcucha wartości opakowań z tworzyw sztucznych. W raporcie znajdą Państwo zarówno dyskusję wokół problematyczności opakowań, jak i strategię wdrażania cyrkularnych innowacji, pomocne w poszukiwaniu rozwiązań.

Treść opracowania powstała dzięki zaangażowaniu i współpracy członków grupy roboczej Polskiego Paktu Plastikowego oraz grona ekspertów, reprezentujących różne etapy łańcucha wartości opakowań.

Zapraszam serdecznie do lektury i współpracy. Tylko razem możemy wypracować i wdrażać nowe, tak bardzo dziś potrzebne rozwiązania!

O ZIDENTYFIKOWANYCH OPAKOWANIACH

Opakowania zidentyfikowane przez Polski Pakt Plastikowy jako nadmierne i problematyczne są bardzo zróżnicowane – ich problematyczność wynika z czynników zarówno technicznych jak i ekonomicznych oraz ujawnia się na różnych etapach przetwórstwa odpadów opakowaniowych.

Publikowana lista jest wynikiem inwentaryzacji opakowań nadmiernych i problematycznych stosowanych dziś na polskim rynku. Lista powstała z zaangażowaniem firm członkowskich Paktu, ale była również szeroko konsultowana z ekspertami rynku gospodarowania odpadami i konfrontowana z doświadczeniami innych rynków działających w ramach sieci Paktów Plastikowych.

Zidentyfikowane opakowania nadmierne i problematyczne cechują się różnym stopniem trudności zmniejszenia stosowania przez biznes. Na liście znaleźć można zarówno pozycje, których eliminacja jest stosunko-

wo łatwa, jak i opakowania, których redukcja lub zastąpienie wymaga innowacji i poszukiwania nowych, niedostępnych dziś technologii. Istnieją również opakowania, dziś w Polsce postrzegane jako problematyczne, dla których już opracowano innowacyjne technologie przetwórstwa i zagospodarowania, jednak obecnie operujące na zbyt małą skalę, aby możliwe było zamknięcie obiegu. Nie należy więc zapominać o konieczności modernizacji i rozwoju infrastruktury do zagospodarowania odpadów z tworzyw sztucznych. Z tych względów, proces poszukiwania rozwiązań dla wskazanych opakowań podzielono na dwa etapy, o różnym horyzoncie czasowym – pierwsza grupa opakowań zaadresowana zostanie do końca roku 2023 i druga do końca 2025.

W raporcie uwzględniono również kategorię opakowań *pod lupą*. Jest to grupa potencjalnie nadmierna i problematyczna, która wymaga przeprowadzenia głębszej analizy przez Polski Pakt Plastikowy. Decyzja o klasyfikacji opakowań *pod lupą* zostanie podjęta przez Pakt do końca drugiego kwartału 2022 roku.

Ze względu na różnorodność wprowadzanych do obrotu opakowań nie jest możliwe stworzenie wykazu, który uwzględniłaby wszystkie opakowania tego rodzaju. Firmy członkowskie Polskiego Paktu Plastikowego we własnym zakresie będą podejmować działania mające na celu przegląd swojego portfolio, identyfikację i redukcję opakowań stanowiących wyzwanie w zagospodarowaniu, adekwatnych do swojej działalności. Lista opracowana przez Polski Pakt Plastikowy stanowi więc punkt wyjściowy do dalszych, indywidualnych działań w firmach członkowskich, a mamy nadzieję również inspirację do działania dla podmiotów spoza Paktu.

Należy podkreślić, że działania Polskiego Paktu Plastikowego znacznie wychodzą ponad obowiązujące dziś przepisy prawa. Członkowie w ramach działań redukcyjnych dla wskazanych opakowań, poszukiwać będą nowych rozwiązań i alternatywnych modeli dostawy. **Zamknięcie obiegu opakowań z tworzyw sztucznych wymaga ambitnych celów i zdecydowanych działań już dziś.**

OPAKOWANIA NADMIERNE I PROBLEMATYCZNE

CO TO ZNACZY „OPAKOWANIE NADMIERNE I PROBLEMATYCZNE

Opakowania nadmierne

to takie, których eliminacja nie wpłynie na ograniczenie wszystkich niezbędnych funkcji opakowania; można ich uniknąć lub je zastąpić (np. stosując modele wielokrotnego użycia), przy jednoczesnym zachowaniu użyteczności.

Opakowania problematyczne

to takie, które z dużym prawdopodobieństwem nie zostaną efektywnie zagospodarowane po użyciu, utrudniają przetwarzanie innych wyrobów lub do ich produkcji wykorzystuje się niebezpieczne substancje chemiczne.

BADANE OBSZARY

Opracowując poniższą listę, grupa robocza Polskiego Paktu Plastikowego analizowała cztery obszary, które mogą wpływać na problematyczność opakowań:

1. **Materiały** – stosowane tworzywa sztuczne oraz ich połączenia;
2. **Elementy opakowań** – poszczególne części składowe opakowania;
3. **Formaty** – konkretne typy opakowań;
4. **Substancje** – barwniki i inne dodatki wpływające na właściwości opakowania.

Zastosowanie podziału na wskazane obszary umożliwiło spojrzenie na projektowane opakowania kompleksowo i z wielu perspektyw.

PO CZYM ROZPOZNAĆ OPAKOWANIA NADMIERNE I PROBLEMATYCZNE?

1. Nie nadaje się do ponownego wykorzystania, recyklingu ani nie jest kompostowalne*.
2. Zawiera lub jego proces produkcji wymaga zastosowania, niebezpiecznych substancji chemicznych, które stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzkiego lub środowiska.
3. Można go uniknąć (lub zastąpić przez model wielokrotnego użytku) zachowując użyteczność.
4. Utrudnia lub zakłóca ponowne przetwarzanie lub kompostowanie* innych wyrobów.
5. Istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że przedostanie się do środowiska naturalnego, powodując jego zanieczyszczenie.

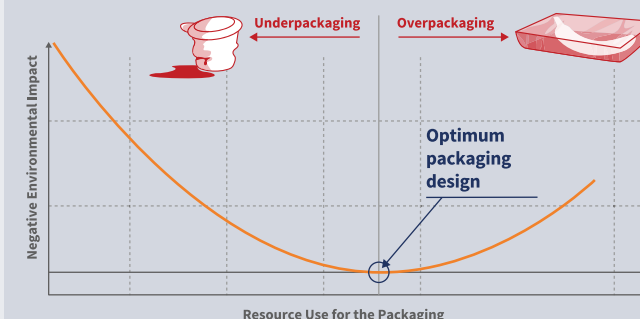
* Polski Pakt Plastikowy w swoich celach strategicznych nie uwzględnił opakowań kompostowalnych, dlatego identyfikując opakowania problematyczne i nadmierne kryterium kompostowalności nie zostało wzięte pod uwagę. Ze względu na coraz większe zainteresowanie opakowaniami kompostowalnymi, Polski Pakt Plastikowy przeprowadzi analizę ich rynku oraz dostępnych metod zagospodarowania i opublikuje swoje stanowisko.

W celu identyfikacji opakowań, które uznano w Polskim Pakcie Plastikowym za nadmierne i problematyczne zastosowano 5 kryteriów opracowanych przez Fundację Ellen MacArthur. Opakowania uznaje się za nadmierne lub problematyczne, gdy spełniony jest przynajmniej jeden z poniższych warunków:

Warto pamiętać

Eliminacja opakowania nigdy nie powinna prowadzić do straty produktu.

Decydując się na eliminację lub wdrażanie innowacji w opakowaniach, należy zwrócić uwagę na funkcję ochronną opakowania. Ochrona produktu odgrywa kluczową rolę w ograniczeniu wpływu środowiskowego w cyklu życia pakowanego towaru, bowiem całkowity ślad środowiskowy towaru jest przeważnie znacznie wyższy niż opakowania².

² Core Guidelines Eco Design of Plastic Packaging, Round Table Management Guidelines

JAK WDRAŻAĆ INNOWACJE W OPAKOWANIACH?

Upstream Innovation, czyli **Innowacje u Źródła** to koncepcja wdrażania cyrkularnych innowacji w projektowaniu opakowań opracowana przez Fundację Ellen MacArthur.

Model Innowacji u Źródła zakłada działania w trzech kolejnych strategiach, zgodnych z zasadami gospodarki obiegu zamkniętego:

- eliminacji,
- ponownego użycia,
- cyrkulacji materiałów.

1) Eliminacja

Eliminacja opakowania z zachowaniem lub udoskonaleniem doświadczenia użytkownika. Istnieją dwa podejścia do eliminacji opakowań

- eliminacja bezpośrednia – kiedy opakowanie nie pełni niezbędnej funkcji, może być uznane za nadmierne, jego eliminacja nie prowadzi do strat produktu, oraz nie wymaga znaczących zmian i innowacji produktu

*Przykład: rezygnacja z foliopaków w wysyłkach online marek Mohito i Reserved przez **LPP**.*

» CZYTAJ WIĘCEJ

- eliminacja poprzez innowacje – kiedy opakowanie pełni kluczową funkcję, jego eliminacja związana jest z wdrożeniem innowacji i zmianą podejścia do funkcji opakowania. Innowacje u Źródła pozwalają na to bez negatywnych i niezmiernych skutków.

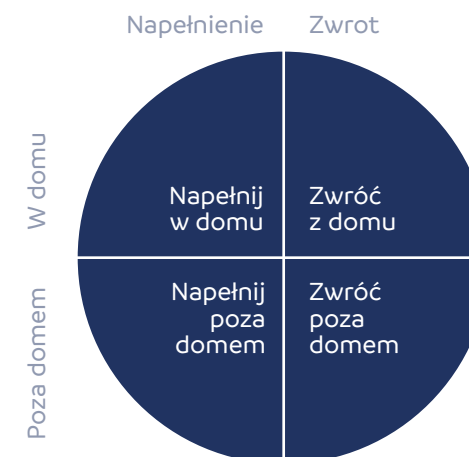
*Przykład: wdrożenie detergentów W5 w formie rozpuszczalnych w wodzie tabletek przez sieć handlową **Lidl**, dzięki którym całkowicie wyeliminowano opakowanie z tworzywa sztucznego.*

» CZYTAJ WIĘCEJ

2) Ponowne użycie

Opakowanie jest wykorzystywane wielokrotnie, tworząc wartość dodaną dla użytkownika i biznesu.

Istnieją cztery podstawowe modele ponownego użycia:

» WIĘCEJ NA KOLEJNEJ STRONIE

MODELE PONOWNEGO UŻYCIA

Napełnij w domu - do napełnienia opakowania dochodzi w domu, produktem, który został zakupiony przez konsumenta poza domem, lub dzięki dostawie produktu do domu (np. subskrypcja produktu). W tym modelu użytkownik opakowania pozostaje jego właścicielem i odpowiada za jego mycie.

Przykład:
Cif ecorefill firmy Unilever - skoncentrowany wkład, który pozwala na wielokrotne użycie butelki sprayu. Użytkownik w domu uzupełnia butelkę sprayu wodą i dodaje koncentrat Ecorefill. Do wytwarzania wkładu wykorzystywane jest o 75% mniej tworzyw sztucznych niż do produkcji standardowej butelki.

» CZYTAJ WIĘCEJ

Zwróć z domu - użytkownik zamawia do domu produkt w opakowaniu, które po opróżnieniu jest od niego odbierane (np. na drodze subskrypcji). W tym modelu właścicielem opakowania pozostaje firma dostarczająca produkt i po jej stronie leży odpowiedzialność za mycie i ponowną dystrybucję opakowania.

Przykład:
Loop - platforma umożliwiająca producentom korzystanie z opakowań wielorazowych. Produkty pakowane w ten sposób oferowane są klientom w sklepie stacjonarnym lub internetowym. Po użyciu produktu opakowanie odbierane jest bezpośrednio z domu konsumenta, następnie myte i wykorzystane ponownie przez producenta.

» CZYTAJ WIĘCEJ

Napełnij poza domem - użytkownik napełnienia opakowanie poza domem, np. w sklepie. W tym modelu użytkownik opakowania pozostaje jego właścicielem i odpowiada za jego mycie.

Przykład:
Carrefour, stacja do refillingu - użytkownik może uzupełnić kosmetyki do swojego opakowania wielokrotnego użytku.

» CZYTAJ WIĘCEJ

Zwróć poza domem - użytkownik nabywa produkt w opakowaniu, które po użyciu oddaje do sklepu lub wskazanego punktu. Opakowanie myte jest w punkcie zwrotu lub odbierane przez dostawcę usługi, który odpowiada za mycie i redystrybucję.

Przykład:
Take!Cup - system kawy dla kubeczków na napoje wielokrotnego użytku. Kupując napój w kubeczku Take!Cup użytkownik płaci 5 zł kaucji za opakowanie. Po wypiciu napoju kubeczek zwrócić można w dowolnym punkcie partnerskim, odzyskując wpłaconą kaucję.

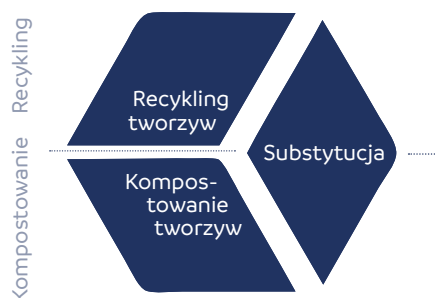
» CZYTAJ WIĘCEJ

3) Cyrkulacja materiałów

Przy projektowaniu opakowania z myślą o cyrkulacji materiałów, rozpatrzyć należy trzy ścieżki:

- wybór tworzywa i projekt opakowania umożliwiające łatwy recykling,
- wybór tworzywa kompostowalnego i projekt opakowania, który umożliwiłby poddanie opakowania procesowi kompostowania w praktyce,
- substytucja innymi niż tworzywa sztuczne materiałami, które nadają się do recyklingu i/lub kompostowania (np. papier, szkło).

Warto pamiętać

Stosowanie tworzyw kompostowalnych oraz substytucja tworzyw sztucznych innymi materiałami wymaga uwzględnienia całego cyklu życia opakowania i holistycznego spojrzenia na wpływ środowiskowy wdrażanej zmiany.

Cały raport Upstream Innovation Fundacji Ellen MacArthur znaleźć można [TUTAJ](#).

JAK TO ZROBILIŚMY? ANALIZA OPAKOWAŃ KROK PO KROKU

1. Analiza rynku

Analiza opakowań nadmiernych i problematycznych zidentyfikowanych w pozostałych Paktach Plastikowych oraz w opracowaniach polskich.

2. Mapowanie wpływu

Identyfikacja opakowań potencjalnie nadmiernych i problematycznych w firmach członkowskich.

3. Praca w grupie

Spotkania grupy roboczej i wypracowanie wstępnej listy opakowań nadmiernych i problematycznych Polskiego Paktu Plastikowego.

4. Weryfikacja

Konsultacje z ekspertami gospodarki odpadami i recenzja wypracowanych materiałów.

5. Ocena czasu

potrzebnego na zmiany w firmach członkowskich
Ustalenie ostatecznego kształtu listy opakowań nadmiernych i problematycznych i określenie horyzontu czasowego potrzebnego na podjęcie działań mających na celu ich redukcję.

6. Akceptacja Komitetu Sterującego Polskiego Paktu Plastikowego

7. Przechodzimy do działania!

OPAKOWANIA NADMIERNE – GDZIE ICH SZUKAĆ?

Mając na uwadze zawarty w definicji opakowań nadmiernych warunek eliminacji, przy jednoczesnym zachowaniu wszystkich niezbędnych funkcji opakowania, identyfikacja opakowań nadmiernych może stanowić wyzwanie, wynikające z różnic w interpretacji tego pojęcia.

Pomimo tego, obserwując działania podejmowane na rynkach innych Paktów Plasti-

kowych, dostrzec można, że istnieje grupa opakowań nadmiernych identyfikowana najczęściej. Do opakowań tych można zaliczyć m.in. folie stosowane w opakowaniach zbiorczych i transportowych, folie w opakowaniach jednostkowych (stosowane np. na pudełkach tekturowych), oraz wyroby jednorazowe z tworzyw sztucznych. Grupy te stanowią dobry punkt wyjścia do rozpoczęcia poszukiwań opakowań nadmiernych w przedsiębiorstwach – wdrażania działań eliminacyjnych i poszukiwania alternatywnych modeli wielokrotnego użytku.

Członkowie Polskiego Paktu Plastikowego deklarują dążenie do eliminacji zidentyfiko-

wanych opakowań nadmiernych, przyczyniając się do zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych w opakowaniach. Działanie to zbliża członków Paktu do osiągnięcia 2 celu strategicznego inicjatywy – **Dążenie do zmniejszenia o 30% użycia pierwotnych tworzyw sztucznych w opakowaniach wprowadzanych na rynek.**

Należy pamiętać, że każdy przypadek rezygnacji z opakowania wymaga indywidualnego podejścia, z uwzględnieniem nadrzędnej konieczności ochrony produktu przed zmarowaniem oraz ogólnego wpływu na środowisko wynikającego z wdrażanej zmiany.

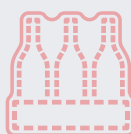
LISTA OPAKOWAŃ NADMIERNYCH ZIDENTYFIKOWANA W POLSKIM PAKCIE PLASTIKOWYM

Foliopaki i polybagi

Opakowania foliowe stosowane przy wysyłce produktów (jednostkowe, zbiorcze i transportowe), np. odzieży.

Folie w opakowaniach zbiorczych

Opakowanie zbiorcze najczęściej stosowane dla napojów i konserw.

Folia stretch (B2B)

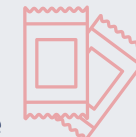
Stosowane do zabezpieczenia towarów na paletach.

Opakowania o nadmiernej objętości w stosunku do zawartości

Opakowania, w których przestrzeń pomiędzy produktem, a zamknięciem opakowania jest niewspółmiernie duża, np. opakowania przekąsek, kosmetyków.

Nadmierne opakowania pośrednie i bezpośrednie

Między innymi produktami, w których wewnątrz opakowania, każda porcja produktu pakowana jest odrębnie, (np. torebki na herbatę, czekoladki, ciasteczka) oraz opakowania jednostkowe z papieru, dodatkowo opakowane folią np. kremy, herbaty.

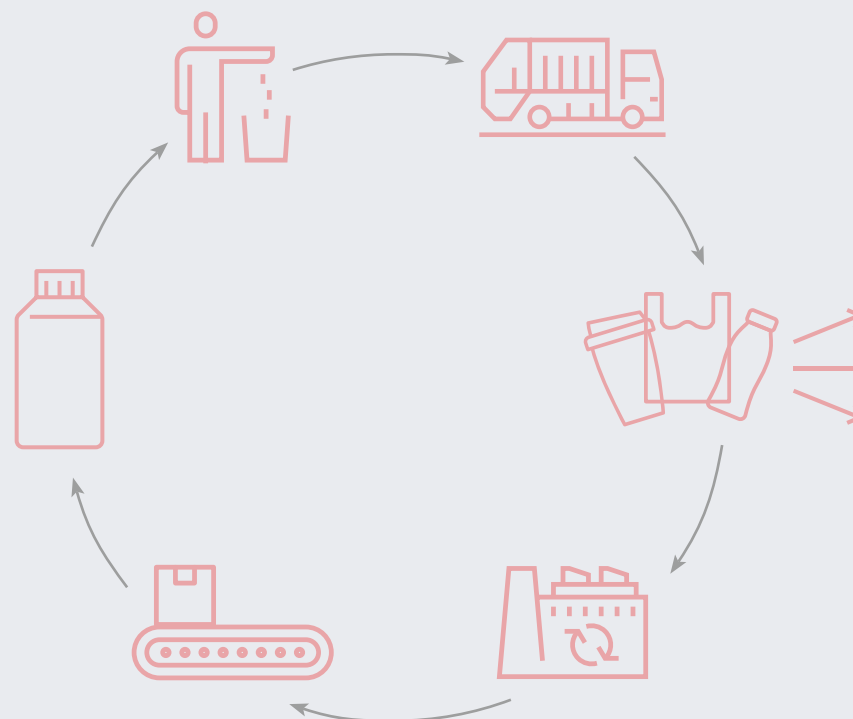
Wieszaki dołączone do produktu

Stosowane między innymi przy sprzedaży obuwia letniego, strojów kąpielowych, akcesoriów.

ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH – KLUCZ DO ZROZUMIENIA PROBLEMATYCZNOŚCI OPAKOWAŃ

W celu zrozumienia źródła problematyczności opakowań z tworzyw sztucznych, należy spojrzeć na cały łańcuch ich przetwarzania. Opakowania, ich elementy czy stosowane formaty mogą być bowiem problematyczne na różnych etapach zagospodarowania – począwszy od zbiórki selektywnej w gospodarstwach domowych, poprzez sortowanie strumienia odpadów opakowaniowych i ich recykling, aż po otrzymane na drodze recyklingu surowce wtórne.

Warto pamiętać

„Decyzje podejmowane na etapie projektowania mają ogromny wpływ na późniejsze etapy życia opakowania oraz zastosowanych w nim materiałów. To właśnie na etapie projektowania stawiany jest pierwszy krok, aby wdrożyć rozwiązania umożliwiające funkcjonowanie gospodarki o obiegu zamkniętym, tzn. łatwość zbiórki, możliwość recyklingu i ponownego wykorzystania opakowania, czy zastosowanie nowych modeli biznesowych.”

Polska Agencja Rozwoju
Przedsiębiorczości, 2019,
Ekoprojektowanie
opakowań, Poradnik przedsiębiorcy

Z CZEGO MOŻE WYNIKAĆ PROBLEMATYCZNOŚĆ?

Etapy przetwórstwa

SEGREGACJA i ZBIÓRKA

- Istnieje duże prawdopodobieństwo, że opakowanie lub element opakowania nie trafi do systemu zbiórki odpadów i przedostanie się do środowiska (np. opakowanie lub jego element o niewielkich rozmiarach, opakowania produktów stosowanych przez użytkowników poza domem).
- Opakowanie sprawia trudność konsumentom w poprawnym wyborze pojemnika na odpady.
- Projekt opakowania zakłada podjęcie przez konsumenta dodatkowych czynności (np. zerwanie etykiety, oddzielanie elementów wykonanych z różnych materiałów).

Czynniki wpływające na problematyczność

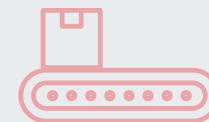
SORTOWANIE

- Opakowanie jest trudne do wyseparowania ze strumienia odpadów, utrudnia separację innych materiałów lub powoduje problemy na linii sortowniczej.

RECYKLING

- Brak dedykowanych technologii recyklingu dla opakowania, działających na dużą skalę w Polsce.
- Brak potencjału rozwoju mocy przetwórczych, ze względu na zbyt mały strumień opakowań danego rodzaju dostępnych na rynku.
- Opakowanie, jego element lub zastosowana substancja powoduje zaburzenia w procesie recyklingu, ma negatywny wpływ na produkt końcowy procesu lub zakłóca przetwarzanie innych wyrobów.

WYKORZYSTANIE SUROWCÓW WTÓRNYCH

- Niska wartość recyklatu i/ lub brak rynku zbytu na otrzymany surowiec

LISTA OPAKOWAŃ, ELEMENTÓW I SUBSTANCJI PROBLEMATYCZNYCH- DZIAŁANIA DO 2023

Opakowania barwione w masie barwnikiem na bazie sadzy technicznej (carbon black)

Tacki, pokrywki kubeczków.

Opakowania nie są rozpoznawane przez separatory optyczne (NIR), co uniemożliwia ich separację ze strumienia odpadów.

Opakowania zawierające PVC i PVDC

PVC - tacki, folia, etykiety
PVDC - warstwa barierowa stosowana w opakowaniach wielomateriałowych.

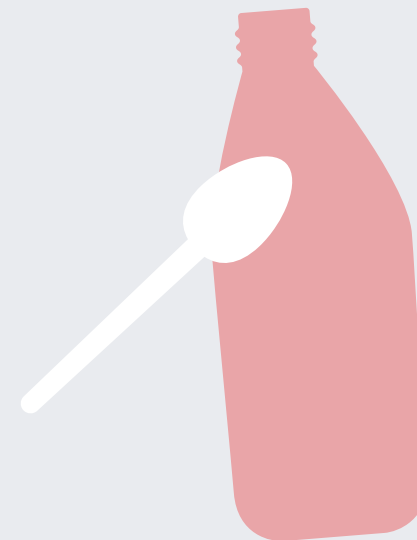
Obecność PVC/PVDC w opakowaniach zakłóca recykling innych tworzyw, wpływając negatywnie na jakość recyklatu.

Opakowania jednostkowe z EPS i XPS

Opakowania żywności na wynos, tacki na owoce i warzywa, mięso.

Brak danych świadczących o tym, że opakowania te poddawane są recyklingowi na dużą skalę w Polsce. Materiały ze względu na niską masę, cechują się wysokim prawdopodobieństwem przedostania się do środowiska naturalnego.

- Zidentyfikowany rodzaj opakowania
- Przykładowe zastosowanie
- Powód klasyfikacji

LISTA OPAKOWAŃ, ELEMENTÓW I SUBSTANCJI PROBLEMATYCZNYCH- DZIAŁANIA DO 2025

Opakowania kompozytowe wielopolimerowe sztywne

Opakowania mięsa, serów

Opakowania trudne w recyklingu. Brak danych świadczących o tym, że opakowania te poddawane są recyklingowi na dużą skalę w Polsce. Brak danych świadczących o tym, że opakowania te poddawane są recyklingowi na dużą skalę w Polsce.

Opakowania wielomateriałowe giętkie

Opakowania giętkie wielopolimerowe i/lub zawierające inne materiały np. papier, aluminium
Opakowania kawy, słodczy, przekąsek

Opakowania trudne w recyklingu, obecnie nie przetwarzane. Brak danych świadczących o tym, że opakowania te poddawane są recyklingowi na dużą skalę w Polsce.

Opakowania zawierające EVOH*

Stosowane w opakowaniach wymagających wysokiej barierowości dla tlenu, np. opakowania mięsa

Pomimo istniejących na innych rynkach technologii przetwarzania opakowań zawierających EVOH, rozpoznano, że obecnie w Polsce substancja stanowi wyzwanie w recyklingu tworzyw sztucznych.

* EVOH - alkohol etylowinyłowy; żywice kopolimerowe alkoholu etylowinyłowego stosowane są w opakowaniach w celu poprawienia barierowości dla tlenu

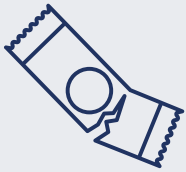

Opakowania z tworzyw sztucznych z małoformatowymi elementami metalowymi

Opakowania z zamocowanymi klipsami, nitami, zszywkami oraz innymi elementami metalowymi trwale połączonymi z opakowaniem z tworzywa sztucznego, np. opakowania karmy dla zwierząt, opakowania napojowe w kształcie puszek, wykonane z PET z zamknięciem wykonanym z aluminium.

Obecność elementów metalowych utrudnia procesy recyklingu tworzyw sztucznych.

- Zidentyfikowany rodzaj opakowania
- Przykładowe zastosowanie
- Powód klasyfikacji

Elementy odrywane (tear-off)

Saszetki na m.in. gumy do żucia, przyprawy, próbki kosmetyków, karmy dla zwierząt, opakowania typu doypack

Brak możliwości separacji i recyklingu elementów odrywanych, ze względu na zbyt mały rozmiar. Istnieje wysokie prawdopodobieństwo przedostania się do środowiska naturalnego.

- Zidentyfikowany rodzaj opakowania
- Przykładowe zastosowanie
- Powód klasyfikacji

Pompki i rozpylacze wielomateriałowe

Detergenty, kosmetyki

Elementy z innych materiałów zaburzają procesy recyklingu głównej części opakowania z tworzywa sztucznego.

Etykiety termokurczliwe (sleeve)

Jogurty pitne, napoje, detergenty i kosmetyki

Utrudniają separację i/lub recykling opakowania.**

** W przypadku gdy etykieta i opakowanie wykonane są z tego samego materiału, ze względu na zabarwienie etykiet, ich wspólny recykling prowadzić może do obniżenia jakości powstałego surowca wtórnego. Stąd, za problematyczne uznano etykiety termokurczliwe każdego rodzaju.

Uszczelki i membrany silikonowe

Sosy, kosmetyki

Elementy silikonowe utrudniają procesy recyklingu tworzyw sztucznych.

LISTA OPAKOWAŃ „POD LUPĄ”

Kategoria opakowań pod lupą to grupa potencjalnie nadmierna i problematyczna, która wymaga przeprowadzenia głębszej analizy rynku i dostępnych technologii przez grupę roboczą Polskiego Paktu Plastikowego.

Opakowania z PS

Między innymi:
Opakowania na nabiał, ciastka, bombonierki

Opakowania PET nietransparentne (opaque)

Między innymi:
Opakowania ketchupu, nabiału, detergenty, niektóre napoje

Folie poniżej granicy wysortowania (w tym bardzo lekkie torby foliowe)

Między innymi:
Torby na produkty sprzedawane luzem między innymi owoce, warzywa, bakalie

Opakowania małoformatowe (nadmierne)

Między innymi:
Owijki foliowe, żyłki na metki

Taśmy klejące z tworzyw sztucznych na opakowaniach transportowych

Między innymi:
Opakowania transportowe

CO DALEJ? CO TA LISTA OZNACZA W PRAKTYCE?

Powyższa lista jest pierwszym krokiem na drodze do osiągnięcia celu 1 oraz drogowskazem do działań w ramach celu 2 Polskiego Paktu Plastikowego. Członkowie Paktu pracować będą nad eliminacją wskazanych na liście opakowań poprzez przeprojektowanie, innowacje i alternatywne modele dostawy w określonych ramach czasowych (2023 i 2025), we wszystkich zastosowaniach, dla których jest to możliwe (tzn. przy zachowaniu ochrony produktu). Polski Pakt Plastikowy w ramach corocznych raportów z działalności publikować będzie postępy w eliminacji wskazanych grup opakowań. Opublikowana lista będzie systematycznie aktualizowana i weryfikowana. Do końca drugiego kwartału 2022 podjęta zostanie również decyzja o klasyfikacji opakowań pod lupą. Grupa robocza kontynuować będzie pracę nad rekomendacjami i poszukiwaniem

alternatywnych rozwiązań dla zidentyfikowanych opakowań.

Eliminacja zidentyfikowanych opakowań nie jest dziś możliwa bez podjęcia odważnych działań- wdrażania nowych rozwiązań i zmian w sposobach dostawy produktów. Poszukując innowacji konieczne jest spojrzenie systemowe, dlatego tak istotne jest dziś budowanie partnerstw i wymiana doświadczeń w całym łańcuchu wartości opakowań.

Zamykanie obiegu dla opakowań z tworzyw sztucznych nie uda się w pojedynkę.

Dołącz do nas!

DZIĘKUJEMY

CZŁONKOWIE GRUPY ROBOCZEJ, PRZEDSTAWICIELE FIRM CZŁONKOWSKICH PAKTU PLASTIKOWEGO:

RECENZENCI LISTY OPAKOWAŃ NADMIERNYCH I PROBLEMATYCZNYCH, PRZEDSTAWICIELE FIRM*:

LIDER INICJATYWY

Projekt graficzny i skład: Olga Figurska

*udział w konsultacjach nie jest równoznaczny ze zgodą ze wszystkimi treściami zawartymi w raporcie

Raport został opracowany na podstawie zgromadzonych ocen eksperckich będących opiniami ich autorów. Autorzy raportu dołożyli wszelkich starań, aby informacje w nim zawarte – w momencie publikacji – były aktualne, dokładne i kompletne. Pomimo tych starań, Polski Pakt Plastikowy nie daje gwarancji, że w momencie, w którym Czytelnik zapoznaje się z treścią raportu, będzie ona w pełni zgodna z aktualnym stanem wiedzy na temat opakowań. Polski Pakt Plastikowy i jego członkowie nie ponoszą odpowiedzialności za decyzje podjęte na podstawie informacji, analiz i opinii zawartych w raporcie.

Treść raportu jest własnością Polskiego Paktu Plastikowego, a jego przedruk, cytowanie lub powoływanie się na zawarte w nim informacje wymaga podania źródła.